

CampusLink Workshop – Ümumi Tutorial (Flask • Jinja2 • SQLite • HTML/CSS/Bootstrap)

Bu sənəd yalnız Python bilən, lakin Flask, Jinja2, SQLite və HTML/CSS barədə məlumatı olmayan tələbələr üçün addım-addım bələdçidir. Bütün nümunələr workshop layihəsi — CampusLink — kontekstindədir.

0) Lazımı alətlər və quraşdırma

- Python 3.11+ (və ya mövcud versiyiniz)
- Pip, virtual environment (venv)
- Mətn redaktoru (PyCharm Pro tövsiyə olunur)

Virtual mühit və paketlər

Windows

```
python -m venv .venv  
.venv\Scripts\activate  
pip install Flask
```

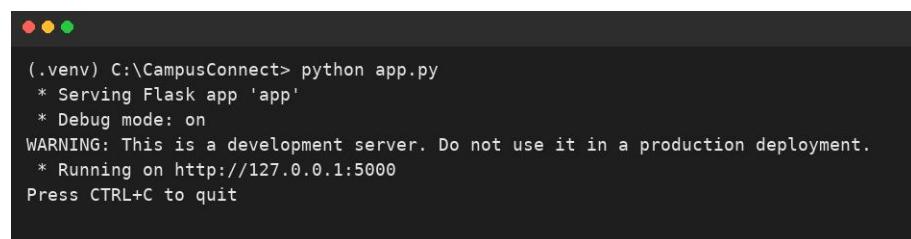
macOS/Linux

```
python3 -m venv .venv  
source .venv/bin/activate  
pip install Flask
```

Flask quraşdırılması üçün əmrlər

Workshop layihəsində artıq requirements.txt var: `pip install -r requirements.txt`.

Serverin işə düşməsi terminalda təxmini belə görünəcək:


```
(.venv) C:\CampusConnect> python app.py  
* Serving Flask app 'app'  
* Debug mode: on  
WARNING: This is a development server. Do not use it in a production deployment.  
* Running on http://127.0.0.1:5000  
Press CTRL+C to quit
```

1) Flask nədir? Route, Request, Response anlayışları

Flask minimal web framework-dür. URL → funksiya xəritəsi qururuq (route). Funksiya HTTP sorğunu qəbul edir və cavab (HTML mətni və ya JSON) qaytarır.

Ən minimal Flask tətbiqi

```
from flask import Flask
```

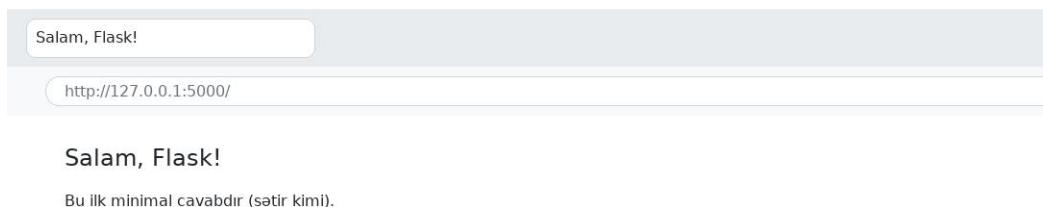
```
app = Flask(__name__)

@app.route("/")
def hello():
    return "Salam, Flask!"

if __name__ == "__main__":
    app.run(debug=True)
```

Bu faylı `app.py` kimi saxlayıb işə salın: `python app.py`

- `@app.route("/")` — kök URL-ə uyğun funksiya.
- `debug=True` — dəyişiklikləri avtomatik yükləyir.

2) Jinja2 şablon sistemi – HTML-i koddan ayırmaq

HTML fayllarını `templates/` qovluğunda saxlayın (içərisində salam.html yaradın). Flask `render\_template()` ilə şablonlara (HTML səhifələrinə) məlumat ötürür.

Template render nümunəsi

```
# app.py (parça)
```

```
from flask import Flask, render_template
```

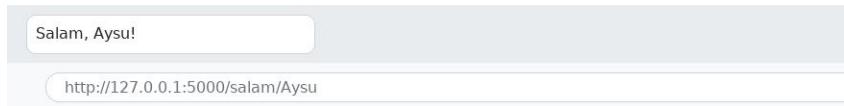
```
app = Flask(__name__)
```

```
@app.route("/salam/<ad>")
def salam(ad):
    return render_template("salam.html", ad=ad)
```

```
# templates/salam.html
<!doctype html>
<html><body>
<h1>Salam, {{ ad }}!</h1>
```

```
<p>Template içində ad dəyişkənindən istifadə edildi</p>
</body></html>
```

Brauzerdə təxmini nəticə:

Salam, Aysu!

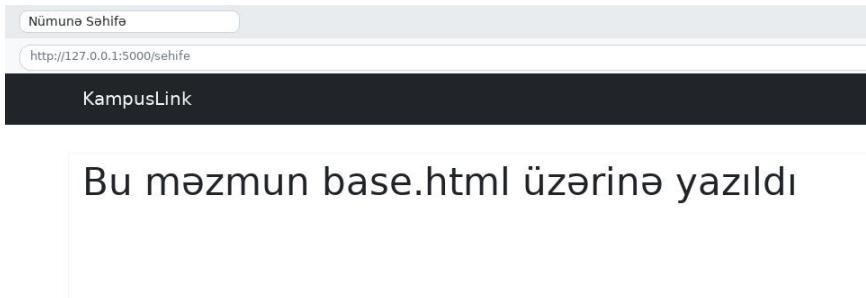
Template içində {{ ad }} dəyişənidən istifadə edildi.

Base template və bloklar

```
# templates/base.html
<!doctype html>
<html lang="az">
  <head>
    <meta charset="utf-8">
    <title>{% block title %}KampusLink{% endblock %}</title>
    <link href="https://cdn.jsdelivr.net/npm/bootstrap@5.3.3/dist/css/bootstrap.min.css" rel="stylesheet">
  </head>
  <body>
    <nav class="navbar navbar-dark bg-dark">
      <div class="container"><a class="navbar-brand" href="/">KampusLink</a></div>
    </nav>
    <main class="container my-4">
      {% block content %}{% endblock %}
    </main>
  </body>
</html>
```

```
# templates/səhifə.html
{% extends "base.html" %}
{% block title %}Nümunə Səhifə{% endblock %}
{% block content %}
  <h1>Bu məzmun base.html üzərinə yazıldı</h1>
{% endblock %}
```

Şablon base: təkrar olunan HTML-i base.html-də saxlayın.

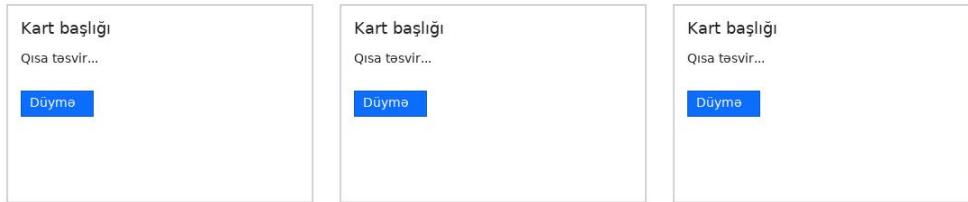

3) HTML/CSS/Bootstrap – sürətli giriş

Bootstrap hazır CSS sınıfları təklif edir: grid sistemi, card, button, form və s. CDN ilə əlavə etmək kifayətdir.

Grid və kart nümunəsi

```
<div class="row g-3">
<div class="col-md-4">
<div class="card">
  <div class="card-body">
    <h5 class="card-title">Kart başlığı</h5>
    <p class="card-text">Qısa təsvir...</p>
    <a class="btn btn-primary">Düymə</a>
  </div>
</div>
</div>
<!-- daha çox col-md-4 ... -->
</div>
```


Form nümunəsi (POST)

```
<form method="post">
<div class="mb-3">
  <label class="form-label">Ad</label>
  <input name="name" class="form-control" required>
</div>
<button class="btn btn-primary">Göndər</button>
</form>
```

Ad

Göndər

4) SQLite – sadə fayl əsaslı verilənlər bazası

SQLite server tələb etmir, `.db` faylı üzərindən işləyir. Python-da `sqlite3` modulu ilə əlaqə qururuq.

Cədvəl yaratmaq və data daxil etmək

```
import sqlite3
```

```
conn = sqlite3.connect("example.db")
c = conn.cursor()

c.execute("""
CREATE TABLE IF NOT EXISTS posts (
    id INTEGER PRIMARY KEY AUTOINCREMENT,
    title TEXT NOT NULL,
    content TEXT NOT NULL,
    created_at TEXT NOT NULL
)""")

c.execute("INSERT INTO posts (title, content, created_at) VALUES (?, ?, datetime('now'))",
        ("Birinci yazı", "Salam dünya",))

conn.commit()
conn.close()
```

Parametr bağlama (?) SQL injection qarşısını alır.

5) Flask + SQLite integrasiyası (KampusLink konteksti)

`database.py` daxilində bir dəfə bağlantı yaradıb `g.db` kimi paylaya bilərik. Jinja2-yə Row obyektlərini ötürmək rahatdır.

```
# database.py (sadə nümunə)
import sqlite3
from flask import g

DB_PATH = "campusconnect.db"

def get_db():
    if "db" not in g:
```

```

g.db = sqlite3.connect(DB_PATH)
g.db.row_factory = sqlite3.Row
return g.db

def init_db():
    db = sqlite3.connect(DB_PATH)
    db.executescript("""
CREATE TABLE IF NOT EXISTS blog_posts (
    id INTEGER PRIMARY KEY AUTOINCREMENT,
    title TEXT NOT NULL,
    content TEXT NOT NULL,
    created_at TEXT NOT NULL
);""")
    db.commit()
    db.close()

```

Route-da DB istifadə etmək

```

# app.py (parça)
from flask import Flask, render_template, request, redirect, url_for
from database import get_db, init_db

app = Flask(__name__)
init_db()

@app.route("/blog/")
def blog_list():
    db = get_db()
    posts = db.execute("SELECT * FROM blog_posts ORDER BY id DESC").fetchall()
    return render_template("blog_list.html", posts=posts)

@app.route("/blog/new", methods=["GET", "POST"])
def blog_new():
    if request.method == "POST":
        title = request.form.get("title", "").strip()
        content = request.form.get("content", "").strip()
        if not title or not content:
            return "Başlıq və məzmun tələb olunur", 400
        db = get_db()
        db.execute("INSERT INTO blog_posts(title,content,created_at) VALUES(?, ?, datetime('now'))",
                  (title, content))
        db.commit()
        return redirect(url_for('blog_list'))
    return render_template("blog_new.html")

```

6) Formlar, GET/POST, validasiya, flash mesajları

```

# app.py (parça)
from flask import flash

```

```

app.secret_key = "demo-secret"

@app.route("/contact", methods=["GET", "POST"])
def contact():
    if request.method == "POST":
        email = request.form.get("email", "").strip()
        message = request.form.get("message", "").strip()
        if not email or not message:
            flash("E-poçt və mesaj mütləqdir.")
            return redirect(url_for("contact"))
        # DB-yə yaz...
        flash("Mesaj göndərildi!")
        return redirect(url_for("contact"))
    return render_template("contact.html")

# templates/base.html (flash göstərmək)
{% with messages = get_flashed_messages() %}
  {% if messages %}
    <div class="alert alert-info">{{ messages[0] }}</div>
  {% endif %}
{% endwith %}

```

7) Səhifələmə, axtarış və filtr

Səhifələmə üçün LIMIT/OFFSET; axtarış üçün LIKE; filtr üçün WHERE şərtləri.

```

-- SQL
SELECT * FROM blog_posts
WHERE (title LIKE ? OR content LIKE ?)
ORDER BY id DESC
LIMIT ? OFFSET ?;

# Python (səhifə və axtarış hesabı)
q = request.args.get("q", "").strip()
page = int(request.args.get("page", 1))
per_page = 5
offset = (page-1)*per_page

params = [f"%{q}%", f"%{q}%", per_page, offset]
rows = db.execute("""SELECT * FROM blog_posts
WHERE (title LIKE ? OR content LIKE ?)
ORDER BY id DESC
LIMIT ? OFFSET ?""", params).fetchall()

```

8) Fayl yükləmə (Qalereya nümunəsi)

`enctype="multipart/form-data"` və `request.files` istifadə olunur. Fayl ölçüsü və tipini yoxlayın.

```

# app.py (parça)
import os, secrets
from flask import current_app

ALLOWED = {"png", "jpg", "jpeg", "gif", "webp"}

def allowed(filename):
    return "." in filename and filename.rsplit(".", 1)[1].lower() in ALLOWED

@app.route("/gallery/upload", methods=["GET", "POST"])
def gallery_upload():
    if request.method == "POST":
        file = request.files.get("file")
        if not file or not allowed(file.filename):
            flash("Şəkil faylı tələb olunur.")
            return redirect(url_for("gallery_upload"))
        ext = file.filename.rsplit(".", 1)[1].lower()
        name = f"{secrets.token_hex(8)}.{ext}"
        path = os.path.join(current_app.root_path, "static", "uploads", name)
        file.save(path)
        # DB-yə filename daxil edin...
        return redirect(url_for("gallery_list"))
    return render_template("gallery_upload.html")

<!-- templates/gallery_upload.html -->
<form method="post" enctype="multipart/form-data">
    <input type="file" name="file" class="form-control" accept="image/*" required>
    <button class="btn btn-primary mt-2">Yüklə</button>
</form>

```

9) Sorğular (Polls) — JSON seçimlər və sessiya ilə məhdudiyyət

Seçimləri JSON kimi saxlayırıq; səs verildikdən sonra sessiyada işaret qoyuruq ki, təkrar səs verilməsin (sadə demo).

```

# poll cədvəli (sadə)
CREATE TABLE polls(
    id INTEGER PRIMARY KEY AUTOINCREMENT,
    question TEXT NOT NULL,
    options_json TEXT NOT NULL,
    is_closed INTEGER NOT NULL DEFAULT 0
);

# Flask (parça)
from flask import session
import json, datetime

@app.route("/polls/<int:pid>", methods=["GET", "POST"])
def poll_detail(pid):

```

```

poll = db.execute("SELECT * FROM polls WHERE id=?", (pid,)).fetchone()
options = json.loads(poll["options_json"])
if request.method == "POST" and not poll["is_closed"]:
    if session.get(f"voted_{pid}"):
        return redirect(url_for("poll_detail", pid=pid))
    idx = int(request.form.get("option_index", "-1"))
    if 0 <= idx < len(options):
        db.execute("INSERT INTO poll_votes(poll_id, option_index, created_at)
VALUES(?, ?, datetime('now'))", (pid, idx))
        db.commit()
        session[f"voted_{pid}"] = True
        return redirect(url_for("poll_detail", pid=pid))
    # nəticələri hesabla...
return render_template("poll_detail.html", poll=poll, options=options)

```

10) Təhlükəsizlik və yaxşı praktikalar (qısa)

- Parametr bağlama istifadə edin ('?''), SQL-ə birləşdirmə etməyin.
- Admin əməliyyatlarını ən azı parolla qoruyun (dərsdə demo), idealda login sistemi.
- `SECRET\_KEY`-i mühit dəyişəni ilə saxlayın.
- `debug=True` yalnız inkişaf (development) zamanı.

11) Layihənin işə salınması və struktur

```

# İşə salma
pip install -r requirements.txt
python app.py
# http://127.0.0.1:5000 açın

```

Struktur (qısa): app.py, database.py, modul faylları (blog.py və s.), templates/, static/ (CSS, uploads/).

12) Test və yoxlama siyahısı (Checklist)

- Hər modulun əsas səhifə və detallar səhifəsi açılır.
- Formlar POST edir, məcburi sahələrdə validasiya var.
- DB-də yeni sətrlər yaranır, səhifələrdə görünür.
- Axtarış və filtr işləyir.
- Yüklənən fayllar `static/uploads/-da saxlanır və görünür.
- Sorğuda səs verib nəticələri görmək olur.

- Navbar linkləri bütün modullara aparır.

13) Screenshot/GIF yerləri (yaradılacaq platforma haqqında təsəvvür)

13.0) Ana səhifə

KampusLink Blog Tədbirlər Forum Qalereya Sorğular Əlaqə

KampusLink – Genişləndirilmiş versiya

Flask + SQLite + Jinja2 ilə qurulmuş icma platforması. Modul başına daha çox funksiya!

- Blog: axtarış, teq filtr, düzəliş/silmə, səhifələmə
- Tədbirlər: kapasite, təkrar qeydiyyatın qarşısı, CSV ixrac
- Forum: axtarış, bəyənmə, pin, səhifələmə
- Qalereya: detal, filtr, admin silmə, ölçü limiti
- Sorğular: yeni sorğu, bağlama/açma, sessiya ilə anti-dup səs
- Əlaqə: status dəyiş, filtr, CSV ixrac

13.1) Blog

KampusLink Blog Tədbirlər Forum Qalereya Sorğular Əlaqə

Blog

Axtar... Teq... Hamisi Filtrlə Yeni yazı

[KampusLink-a xoş gəldiniz](#)
2025-08-15 20:52 — teqlər: intro,xəber
Workshop-da birlikdə qurduğumuz icma platforması!

[Oxu](#) [Düzzəlt](#) [Sil](#)

[3 saatə necə qurdug](#)
2025-08-15 20:52 — teqlər: flask,workshop
Flask + SQLite + Jinja2 + komanda işi.

[Oxu](#) [Düzzəlt](#) [Sil](#)

[Daxili işlər Draft](#)
2025-08-15 20:52 — teqlər: draft

3 saata necə qurduq

2025-08-15 20:52 — teqlər: flask,workshop

Flask + SQLite + Jinja2 + komanda işi.

Geri

13.2) Tədbirlər

Tədbirlər

[Yeni tədbir](#)

Python Study Jam

A12 otağı — Qalan yer: 29/30

2025-09-10 18:00

Data Viz Gecəsi

Lab 3 — Qalan yer: 20/20

2025-09-15 19:00

Python Study Jam

📍 A12 otağı | 📅 2025-09-10 18:00

Birlikdə Python məsələləri həll edirik.

[Qeydiyyatdan CSV kimi endir](#)

Qeydiyyat

Adınız

E-poçt

[Qeydiyyatdan keç](#)

Qeydiyyat siyahısı

- Fara (hferid23@gmail.com) — 2025-08-15 21:47

Öz qeydiyyatlarını yoxla: </events/my-registrations?email=you@example.com>

Yeni tədbir

Admin parolu

Başlıq

Tarix (YYYY-MM-DD HH:MM)

Məkan

Təsvir

Kapasite

 100

[Yarat](#)

13.3) Forum

Forum

[Yeni mövzü](#)

Axtar...

Axtar

 Ən yaxşı Python fəndləri?

Aysu — 2025-08-15 20:52

Likes: 5

Uygun bündəli noutbuk?

Murad — 2025-08-15 20:52

Likes: 2

Ən yaxşı Python fəndləri?

Aysu — 2025-08-15 20:52

Sevdiyiniz Python fəndlərini paylaşın!

[Bəyən \(5\)](#)

Cavablar

Kamran: List comprehension və f-strings çox işə yarayır ;) — 2025-08-15 20:52

Cavab yaz

Adınız

Cavabınız

[Göndər](#)

13.4) Qalereya

KampusLink Blog Tədbirlər Forum Qalereya Sorğular Əlaqə

Qalereya

[Yüklə](#)

Yükləyənə görə filr...

Filrlə

Kampus Günbatımı
Admin — 2025-08-15 20:52

Workshop Komandası
Admin — 2025-08-15 20:52

KampusLink Blog Tədbirlər Forum Qalereya Sorğular Əlaqə

Şəkil yüklə

Başlıq

Adınız

Şəkil faylı
 Choose File no file selected

[Yüklə](#)

13.5) Sorğular

KampusLink Blog Tədbirlər Forum Qalereya Sorğular Əlaqə

Sorğular

[Yeni sorğu](#)

[Mentor sistemi istəyirsiniz?](#) Bağılı

[KampusLink mövzusu?](#) Açıq

KampusLink mövzusu?

Bağla

- Tünd
- Açıq
- Auto

Ses ver

Nəticələr (4 səs)

Tünd: 2 (50.0%)
Açıq: 1 (25.0%)
Auto: 1 (25.0%)

Mentor sistemi isteyirsiniz?

Aç

Sorğu bağlıdır, səs vermək mümkün deyil.

Nəticələr (1 səs)

Bəli: 0 (0.0%)
Xeyr: 1 (100.0%)

Yeni sorğu

Admin parolu

Sual

Seçimlər (hər satırda bir seçim)

Yarat

13.6) Əlaqə

Əlaqə / Geri bildiriş

Adınız

E-poçt

Kateqoriya (məs., bug, idea)

Mesajınız

Göndər

Admin baxışı: </admin/feedback?password=admin123>